

เรื่องเล่าจากชุมชนเมืองสงขลา

ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ในชุมชนเมืองสงขลา เรียกให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้นตามการแบ่งชุมชนของสำนักงานเทศบาลนครสงขลาว่า “ชุมชนวชิราขอยคู่” บ้านตั้งอยู่ที่ถนนทะเลหลวง ซอย 4 ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (ชุมชน/ที่ตั้ง)

ชุมชนเมืองสงขลาเป็นชุมชนที่มีประวัติความเป็นมาและมีอายุยืนยาวกว่า 200 ปี โดยดูได้จากความเก่าแก่ของตึก อาคาร และบ้านเรือน ย่านเมืองเก่าแห่งนี้ มีถนนที่สำคัญด้วยกัน 3 สาย คือ ถนนนครนอก ถนนนครใน และถนนนางงาม ถนนนครนอกจะเป็นถนนที่ติดกับฝั่งทะเลสาบ ว่ากันว่าในอดีตบริเวณนี้เป็นท่าเทียบเรือเพื่อการค้าขายและขนส่งสินค้าจากต่างประเทศ ถนนนครใน เป็นถนนที่อยู่ตรงกลางระหว่าง ถนนนครนอก และถนนนางงาม ถนนนครนอกนี้มีสถานที่สำคัญ คือ บ้านนครใน ถนนนางงาม เดิมชื่อ ถนนเก้าห้อง หรือเรียกว่า ย่านเก้าห้อง มีสถานที่สำคัญ คือ ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา ศาลเจ้าพ่อกวนอู ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้าน คู่เมือง ของชาวเมืองสงขลาและเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยสายเชื้อจีน

ปัจจุบันมีชุมชนเมืองสงขลาขยายตัวมากขึ้นจากชุมชนย่านเมืองเก่า มีชุมชนใหม่ๆเกิดขึ้นและมีความสำคัญ เช่น ชุมชนวชิรา ซึ่งพัฒนาเป็นย่านการค้าและที่พักอาศัยสำคัญเนื่องจากอยู่ใกล้สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ ชุมชนท่าสะอ้านพัฒนาเป็นย่านหมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น ชุมชนเมืองสงขลาเป็นศูนย์รวมและที่ตั้งของสถานที่สำคัญของจังหวัดและของภาคใต้ เช่น สนามกีฬาติณสูลานนท์ ศาลากลางจังหวัดสงขลา ศาลแขวง ศาลจังหวัดสงขลา ฐานทัพเรือ ตำรวจภูธรภาค 9 เป็นต้น การเดินทางมายังชุมชนของข้าพเจ้ามี 2 รูปแบบสำคัญคือเดินทางโดยรถยนต์ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 และยังสามารถใช้บริการแพขนานยนต์ข้ามฟากทะเลสาบสงขลาจากบริเวณชุมชนหัวเขาแดง อำเภอสิงหนคร ซึ่งจะช่วยร่นระยะเวลาได้ค่อนข้างมากสำหรับผู้ที่มาจาก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 ชุมชนของข้าพเจ้ายังเป็นชุมชนที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรทางทะเลเนื่องจากมีที่ตั้งติดกับทะเลอ่าวไทย ทำให้เป็นโอกาสในการสร้างอาชีพแก่

คนในชุมชน โดยคนในชุมชนของข้าพเจ้าประกอบอาชีพหลากหลายซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทั้ง ชาวประมง ค้าขาย ธุรกิจขนาดเล็ก ธุรกิจท่องเที่ยว รับจ้าง ข้าราชการและพนักงานประจำ เป็นต้น

วิถีชีวิตของคนสงขลาในความเห็นของข้าพเจ้าเป็นวิถีชีวิตที่ผสมผสาน ลงตัว และมีเสน่ห์ คนสงขลาเป็น คนที่รักและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชุมชนตนเอง มีความพยายามที่จะอนุรักษ์เอกลักษณ์ต่างๆของชุมชน เอาไว้เพื่อเป็นความภาคภูมิใจแก่คนรุ่นหลัง โดยการรวมตัวกันของภาคประชาชนต่างๆทำงานภายใต้การ สนับสนุนส่งเสริมของภาครัฐในท้องถิ่น ซึ่งสมาชิกของภาคประชาชนนั้นมีความหลากหลายน่าสนใจทั้งในแง่ของ อายุสมาชิกที่มีตั้งแต่ผู้สูงอายุหลังเกษียณ คนวัยทำงาน และกลุ่มคนรุ่นใหม่ นอกจากนี้แล้วกลุ่มอาชีพของ สมาชิกก็มีความหลากหลายเช่นเดียวกัน เพราะเป็นการรวมกันของนักธุรกิจ ข้าราชการ คนรับจ้าง พ่อค้าและ ประชาชนอิสระทั่วไป เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ดีถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันและความรักที่คนสงขลามีต่อชุมชนของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นคนที่รักความก้าวหน้า ทันสมัย และให้ความสำคัญกับการศึกษา เพราะเป็นชุมชนที่ตั้งของ สถาบันการศึกษาในทุกกระดับที่มีชื่อเสียง ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีชื่อเสียง เช่น โรงเรียนมหาวชิราวุธ โรงเรียนวรรณาริเฉลิม และยังเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยถึง 3 แห่ง จุดเด่นสำคัญอีก ประการหนึ่งในวิถีชีวิตของคนสงขลาที่ข้าพเจ้าชื่นชมมาโดยตลอดคือ คนสงขลาเป็นคน “พอเพียง” ใช้ชีวิตกิน อยู่อย่างพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่มีค่านิยมเน้นความโก้หรู จับจ่ายใช้สอยจากร้านชุมชนอุดหนุนคนท้องถิ่น ทำให้ ชุมชนแม้ไม่ได้เติบโตอย่างหวือหวา แต่ก็สามารถรักษากิจการ ร้านค้าต่างๆในชุมชนให้อยู่มาได้อย่างยาวนาน (ข้อมูลทั่วไปของชุมชน อาชีพของคนในชุมชน วิถีชีวิต)

ชุมชนเมืองสงขลาเป็นชุมชนที่มีจุดเด่นเพราะเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากร บุคคล มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน อีกทั้งยังเป็นเมืองพหุวัฒนธรรมที่มีความสงบสุข แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาไปสู่พื้นที่ชุมชนเข้มแข็ง จึงควรเน้นให้การศึกษาอย่างทั่วถึงแก่

ประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน ส่งเสริมการทำอาชีพต่างๆในชุมชนภายใต้จิตสำนึกของความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน และปลูกฝังให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการมีทรัพยากรต่างๆไว้ใช้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การนำคนหนุ่มสาวที่สำเร็จการศึกษา หรือมีประสบการณ์การทำงานในด้านต่างๆมาร่วมวางแผนการดำเนินงานทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชนจะทำให้เกิดแนวคิดที่หลากหลาย ทันสมัย และแก้ปัญหาเดิมๆที่ชุมชนเคยประสบ เช่น การทำสื่อประชาสัมพันธ์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนเมืองสงขลาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ทำให้ชุมชนเมืองสงขลาเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว เยี่ยมชม เมืองสงขลามากขึ้น นอกจากนี้แนวทางสำคัญที่ชุมชนสงขลาใช้ในการดำเนินการเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นพื้นที่ชุมชนเข้มแข็งคือการร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งของภาคประชาชน เพื่อรวมพลังกันเสนอแนะประเด็นต่างๆต่อภาครัฐในการพัฒนาชุมชน และดำเนินกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองเพื่อพัฒนาชุมชน เพราะย่อมไม่มีใครที่จะรักชุมชนของเรามากไปกว่าพวกเราเอง

จุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจของชุมชนเมืองสงขลา มีทั้งสถานที่ทางธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อคือชายหาด เช่น หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ หาดแก้วแสง และมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในชุมชนที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เช่น เขาตังกวนซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขึ้นกระเช้าไปชมวิวเมืองสงขลาหรือจะไต่ขึ้นไปทางบันไดนาคเพื่อสักการะพระธาตุเจดีย์หลวงก็ได้ จุดชมวิวเขาน้อยและจุดท่องเที่ยวสำคัญคือ ย่านเมืองเก่าที่นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมวิถีชีวิตผู้คนดั้งเดิม ชมอาคารบ้านเรือนที่สร้างด้วยสถาปัตยกรรมแบบชิโนโปรตุกีส ทานอาหารอร่อยทั้งรสชาติดั้งเดิมสูตรโบราณ และร้านอาหารสมัยใหม่ที่เปิดไว้รองรับนักท่องเที่ยวมากมาย

ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่น่าสนใจของชุมชนเมืองสงขลามีหลากหลาย ที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษคือ ผลิตภัณฑ์อาหาร ทั้งอาหารทะเลตากแห้ง ขนมโบราณ อาหารพื้นเมือง ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาทั้งบรรจุภัณฑ์และ ยืดอายุของอาหารให้สามารถจัดจำหน่ายและจัดส่งได้ทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาชุมชนเมืองสงขลา ข้าพเจ้าคิดว่าภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่องและจริงจังเพื่อให้บรรลุความตั้งใจในการพัฒนาชุมชน เช่น การผลักดันเมืองสงขลาเป็นเมืองมรดกโลก การอนุรักษ์ชายหาด เป็นต้น เพราะผลที่จะเกิดขึ้นนั้นไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน แต่ยังเป็นการปลูกฝังให้คนในชุมชนมีสำนึกรักในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง นอกจากนั้นแล้วชุมชนต้องไม่ลืมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในกระแสการพัฒนาด้านต่างๆที่มีอย่างต่อเนื่อง มีการก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน สถานที่ต่างๆแทนที่พื้นที่สีเขียว การเข้ามาอาศัยของประชากรแฝงทั้งเพื่อการศึกษา การเข้ามาทำงาน และการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ก็นำมาซึ่งจำนวนขยะ มลภาวะ และของเสียต่างๆที่เพิ่มขึ้น ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการใส่ใจแก้ไข ก็จะขยายตัวจากปัญหาเล็กๆสะสมเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้น จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ประเด็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นประเด็นที่ต้องทั้งป้องกันและแก้ไข และปลูกฝังให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกร่วมกัน เพื่อรักษาให้ “สงขลาเป็นเมืองน่าอยู่” อย่างยั่งยืน

นางสาวเยาวลักษณ์ คุณาวรรกุล รหัสนักศึกษา 5910521529 คณะวิทยาการจัดการ